A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2021. október 21.*

„Előzetes döntéshozatal – Migráns munkavállalók szociális biztonsága – 883/2004/EK rendelet. – Az 52. cikk (1) bekezdésének b) pontja – Két tagállamban foglalkoztatott munkavállaló – Öregséginyugdíj-jogosultság megszerzéséhez a nemzeti jog által előírt minimális időszak – Más tagállam jogszabályai szerint teljesített járulékfizetési időszak figyelembevétele – Összesítés – A folyósítandó nyugellátás összegének kiszámítása”

A C-866/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) a Bírósághoz 2019. november 27-én érkezett, 2019. szeptember 19-i határozatával terjesztett elő az

SC

és

a **Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Warszawie**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Prechal, a második tanács elnöke, a harmadik tanács elnökeként eljárva, J. Passer, F. Biltgen (előadó), L. S. Rossi és N. Wahl bírák,

főtanácsnok: E. Tanchev,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Warszawie képviseletében J. Piotrowski és S. Żółkiewski radcowie prawni,

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: lengyel.

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek, J. Pavliš és J. Vláčil, meghatalmazotti minőségben,

– a magyar kormány képviseletében Fehér M. Z. és Tátrai M. M., meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében D. Martin és M. Brauhoff, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2021. április 15-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2004. L 166., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 72. o.) 52. cikke (1) bekezdése b) pontjának értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az SC és a Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Warszawie (társadalombiztosítási intézet, varsói I. fiókiroda, Lengyelország; a továbbiakban: nyugdíjhatóság) között az e szerv által az előbbi részére fizetendő irányos öregségi nyugdíj összegének meghatározása tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 Az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel (HL 1997. L 28., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 3. o.) módosított és naprakésszé tett, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendeletet (a továbbiakban: 1408/71 rendelet) 2010. május 1-jei hatállyal hatályon kívül helyezték, abban az időpontban, amikor a 883/2004 rendelet alkalmazandóvá vált.

Az 1408/71 rendelet

4 Az 1408/71 rendelet 1. cikkének r) pontja értelmében „biztosítási idő” „az a járulékfizetési időszak, szolgálati [helyesen: foglalkoztatási] idő vagy önálló vállalkozóként folytatott tevékenységi időszak, amelyet azok a jogszabályok, amelyek szerint az adott időszakot megszerezték vagy az megszerzettnek tekintendő, biztosítási időként határoznak meg vagy ismernek el, valamint más hasonló időszak, amelyet az említett jogszabályok a biztosítási idővel egyenértékűnek tekintenek”.

5 Az 1408/71 rendelet „Azon jogszabályok szerint szerzett biztosítási vagy tartózkodási idő figyelembevétele, amely jogszabályok hatálya alá a munkavállaló vagy önálló vállalkozó az ellátásokra való jogosultság megszerzése, fenntartása vagy feléledése tekintetében tartozott” című 45. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezett:

„Ha a tagállam jogszabályai az ellátásokra való jogosultság megszerzését, fenntartását vagy feléledését a (2) vagy (3) bekezdés értelmében különleges rendszernek nem számító rendszer keretében

biztosítási vagy tartózkodási idő megszerzésétől teszik függővé, az adott tagállam illetékes intézménye – ha szükséges – figyelembe veszi a más tagállamok jogszabályai szerint szerzett biztosítási vagy tartózkodási időt, akár általános, akár különleges rendszer keretében szerezték azokat akár munkavállalóként, akár önálló vállalkozóként. E tekintetben ugyanúgy veszi figyelembe ezeket az időszakokat, mintha azt az általa alkalmazott jogszabályok szerint szerezték volna meg."

6 E rendelet „Ellátások megállapítása" című 46. cikke (1) és (2) bekezdésében ekként rendelkezett:

„(1) Ha az egyik tagállam jogszabályainak az ellátásokra való jogosultságra vonatkozó feltételei anélkül teljesültek, hogy a 45. cikket vagy a 40. cikk (3) bekezdését alkalmazni kellett volna, a következő szabályokat kell alkalmazni:

a) az illetékes intézmény kiszámítja az ellátásnak azt az összegét, amely a következők szerint járna:
   i. egyrészről csak az általa alkalmazott jogszabályok rendelkezései szerint;
   ii. másrészről a (2) bekezdés szerint;

   […]

(2) Ha az egyik tagállam jogszabályainak az ellátásokra való jogosultságra vonatkozó feltételei csak a 45. cikk vagy a 40. cikk (3) bekezdése alkalmazását követően teljesültek, a következő szabályokat kell alkalmazni:

a) az intézmény [helyesen: az illetékes intézmény] meghatározza azt az elméleti összeget, amelyet az érintett személy igényelhetne, ha az összes olyan biztosítási, illetve tartózkodási időt, amelyet a tagállamok azon jogszabályai szerint szerzett, amelyek hatálya alá a munkavállaló vagy önálló vállalkozó tartozott, az adott tagállamban a tagállam által az ellátások megállapításának időpontjában alkalmazott jogszabályok szerint szerzett [helyesen: szerezte] volna. […]

b) az illetékes intézmény ezt követően meghatározza az ellátás tényleges összegét az előző pontban említett elméleti összeg alapján, valamint az ezen intézmény által alkalmazott jogszabályok szerint a biztosítási esemény bekövetkezését megelőzően szerzett biztosítási vagy tartózkodási időnek az összes érintett tagállam jogszabályai szerint a biztosítási esemény bekövetkezését megelőzően szerzett biztosítási vagy tartózkodási időhöz viszonyított arányában."

A 883/2004 rendelet

7 A 883/2004 rendelet 1. cikkének t) pontja értelmében „biztosítási idő" „az a járulékfizetési időszak, szolgálati [helyesen: foglalkoztatási] idő vagy önálló vállalkozóként folytatott tevékenységi időszak, amelyet azok a jogszabályok, amelyek szerint az adott időszakot megszerezték vagy az megszerzettnek tekintendő, biztosítási időként határoznak meg vagy ismernek el, valamint más hasonló időszak, amelyet az említett jogszabályok a biztosítási idővel egyenértékűnek tekintenek".

8 A 883/2004 rendelet „Időszakok összesítése” című 6. cikke az alábbiak szerint váltotta fel az 1408/71 rendelet 45. cikkének (1) bekezdését:

„E rendelet eltérő rendelkezéseinek hiányában egy tagállam illetékes intézménye, amely tagállam jogszabályai:

– az ellátásokra való jogosultság megszerzését, fenntartását, időtartamát vagy feléledését,

[…]

a biztosítási, szolgálati [helyesen: foglalkoztatási], önálló vállalkozóként folytatott tevékenységi vagy tartózkodási idő megszerzésétől teszik függővé, a szükséges mértékben oly módon veszi figyelembe a más tagállam jogszabályai szerint szerzett biztosítási, szolgálati [helyesen: foglalkoztatási], önálló vállalkozóként folytatott tevékenységi vagy tartózkodási időket, mintha azokat az általa alkalmazott jogszabályok szerint szerezték volna meg.”

9 A 883/2004 rendelet III. címének „Öregségi és túlélő hozzátartozói nyugdíjak” című 5. fejezete tartalmazza többek között e rendelet „Ellátások megállapítása” című 52. cikkét. Ezen 52. cikk (1) bekezdése, amely lényegében átvette az 1408/71 rendelet 46. cikke (2) bekezdésének rendelkezéseit, a következőképpen rendelkezik:

„Az illetékes intézmény kiszámítja az ellátásnak azt az összegét, amely a következők szerint járna:

a) az általa alkalmazott jogszabályok alapján, csak akkor, ha az ellátásra való jogosultság feltételeit kizárólag a nemzeti jog szerint teljesítették (független ellátás);

b) az elméleti összeg kiszámításával és ezt követően a tényleges összeg kiszámításával (arányos ellátás) a következőképpen:
   i. az ellátás elméleti összege megegyezik azzal az összeggel, amelyet az érintett személy akkor igényelhetne, ha a más tagállamok jogszabályai szerint szerzett összes biztosítási és/vagy tartózkodási időt az ellátás megállapításának időpontjában alkalmazott jogszabályok szerint szerezte volna. Ha e jogszabályok alapján az összeg nem függ a szerzett időszakok tartamától, azt az összeget kell az elméleti összegnek tekinteni;
   ii. az illetékes intézmény ezt követően megállapítja az arányos ellátás tényleges összegét úgy, hogy az elméleti összegre az általa alkalmazott jogszabályok szerint a biztosítási esemény bekövetkeztét megelőzően szerzett időszakok tartamának és az összes érintett tagállam jogszabályai szerint a biztosítási esemény bekövetkeztét megelőzően szerzett időszakok tartamának hányadosát alkalmazza.”

Lengyel jog

10 Az 1998. december 17-i ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznychre (az öregségi nyugdíjról és társadalombiztosítási pénztár által fizetett egyéb járadékokról szóló törvény, a továbbiakban: nyugdíjtörvény) alapügyre alkalmazandó változata (Dz. U. 2018, 1270. sz.) 5. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint az öregségi nyugdíjra való jogosultság meghatározása és összegének kiszámítása során a nem járulékfizetésen alapuló biztosítási időszakokat az öregségi nyugdíj összegének kiszámítása céljából kizárólag az igazolt járulékfizetési időszakok egyharmada erejéig veszik figyelembe.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

11 A nyugdíjhatóság 2014. február 24-i határozata folytán az alapeljárás felperese 2013. november 5-től öregségi nyugdíjra vált jogosulttá.

12 Az öregségi nyugdíjra való jogosultság megállapítása érdekében a nyugdíjhatóság figyelembe vette az alapeljárás felperesének különböző biztosítási időszakait. E szervezet először meghatározta a Lengyel Köztársaság jogszabályai szerint szerzett, járulékfizetésen alapuló biztosítási időnek megfelelő időszakot, majd e járulékfizetésen alapuló biztosítási idő egyharmadának erejéig figyelembe vette az e tagállam jogszabályai szerint szerzett, nem járulékfizetésen alapuló biztosítási időt. Végül, mivel a biztosított a kizárólag a Lengyel Köztársaság jogszabályai szerint szerzett biztosítási idő alapján nem igazolta az öregségi nyugdíjra való jogosultság megszerzéséhez előírt minimális biztosítási időt, egy másik tagállam, a jelen esetben a Holland Királyság jogszabályai szerint szerzett biztosítási időt hozzáadták a Lengyel Köztársaság jogszabályai szerint szerzett biztosítási időhöz.

13 Miután a biztosítási időt meghatározták, és a 883/2004 rendelet 52. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján a nyugdíjbiztosító azonos módon számította ki az ellátás elméleti összegét akként, hogy összeadta a nemzeti járulékfizetésen alapuló biztosítási időt és az előbbi időszakok egyharmadának mértékéig a nem járulékfizetésen alapuló biztosítási időt, majd ehhez hozzáadta a más tagállam jogszabályai szerint szerzett biztosítási időt. Az ellátás tényleges összegét a Lengyel Köztársaság jogszabályai szerint szerzett járulékfizetési alapuló és – a nemzeti járulékfizetésen alapuló időszakok egyharmadának erejéig figyelembe vett – nem járulékfizetésen alapuló biztosítási időszakoknak a mind a Lengyel Köztársaság, mind pedig valamely más tagállam jogszabályai szerint szerzett biztosítási időszakok teljes időtartamához viszonyított arányában számították ki.

14 Az alapeljárás felperese keresetet indított a nyugdíjhatóság 2014. február 24-i határozatával szemben, amelyben többek között azt kérte, hogy a Lengyel Köztársaság jogszabályai szerint szerzett, nem járulékfizetésen alapuló biztosítási időt nagyobb mértékben vegyék figyelembe az öregségi nyugdíj összegének kiszámítása során, mivel a nyugdíjhatóság tévedett, amikor nem vette figyelembe a Bíróságnak a 2011. március 3-i Tomaszewska ítéletben (C-440/09, a továbbiakban: Tomaszewska ítélet, EU:C:2011:114) kifejtett azon érvelését, amely szerint az öregséginyugdíj-jogosultság megszerzéséhez megkövetelt biztosítási időszakok meghatározása során, azon határérték megállapításakor, amelyet a nem járulékfizetésen alapuló időszakok nem haladhatnak meg, a migráns munkavállaló szakmai pályafutása alatt szerzett valamennyi biztosítási időt figyelembe kell venni, beleértve a más tagállamokban szerzett biztosítási időt is.

15 Mivel a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság, Lengyelország) úgy ítélte meg, hogy a nyugdíjhatóság által alkalmazott számítási módszer helyes volt, 2015. november 19-i ítéletével elutasította e keresetet.

16 Az alapeljárás felperese által benyújtott fellebbezést követően a Sąd Apelacyjny w Warszawie (varsói fellebbviteli bíróság, Lengyelország) 2017. augusztus 9-i ítéletével megváltoztatta a fenti ítéletet, valamint a nyugdíjhatóság 2014. február 24-i határozatát. E bíróság pontosította, hogy a Tomaszewska ítéletben az 1408/71 rendelet 45. cikkének alkalmazására vonatkozóan elfogadott értelmezés nemcsak az öregségi nyugdíjra való jogosultság megszerzéséhez szükséges időtartam meghatározására érvényes, hanem a fizetendő ellátás összegének kiszámítására is.

17 A nyugdíjhatóság felülvizsgálati kérelmet nyújtott be ezen ítélettel szemben a Sąd Najwyższyhoz (legfelsőbb bíróság, Lengyelország). Fellebbezésének alátámasztására e szervezet először is arra hivatkozik, hogy a Tomaszewska ítélet az 1408/71 rendeletnek a 883/2004 rendelet 6. cikkének megfelelő 45. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozott, nem pedig az 1408/71 rendelet 46. cikkének az alapügyben szóban forgó 883/2004 rendelet 52. cikke (1) bekezdésének megfelelő (2) bekezdésének értelmezésére. Másodszor, ezen ítélet csak a fent említett ítélet alapjául szolgáló ügy tényállásához hasonló ténybeli helyzetekben alkalmazható. Harmadszor, az 1408/71 rendelet 45. cikkére vonatkozó, a Tomaszewska ítéletben elfogadott értelmezésnek az alapügyben történő alkalmazása azzal a következménnyel járna, hogy a Lengyel Köztársaság jogszabályai szerint szerzett nem járulékfizetésen alapuló biztosítási időket a lengyel jog által előírtnál nagyobb mértékben veszik figyelembe, ami a biztosítottnak járó ellátáshoz a lengyel szociális biztonsági rendszer általi hozzájárulás mértékének növekedését eredményezi. Negyedszer, a szociális biztonsági rendszerek koordinációjával foglalkozó igazgatási bizottság által elfogadott, a 883/2004/EK rendelet 6. cikke szerinti időszakok összesítésére vonatkozó egyes elvek alkalmazásáról szóló, 2010. december 16-i H6. sz. határozat (HL 2011. C 45., 5. o.) 2. pontjából kitűnik, hogy a más tagállamok által közölt biztosítási időket a fogadó tagállam anélkül összesíti, hogy azok értékét megkérdőjelezné, és ezért a lengyel szociális biztonsági szerv nem kötelezhető arra, hogy a nemzeti biztosítási időket a nemzeti jogban előírtnál nagyobb mértékben vegye figyelembe.

18 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a 883/2004 rendelet 52. cikke (1) bekezdése b) pontjának három különböző értelmezést lehet adni.

19 Az első lehetséges értelmezés a Sąd Apelacyjny w Warszawie (varsói fellebbviteli bíróság) által követett értelmezés, amely az 1408/71 rendelet 45. cikke (1) bekezdésének a Tomaszewska ítéletből következő értelmezésén alapul, amely szerint az érintett tagállam illetékes intézményének azon határérték megállapításakor, amelyet a járulékfizetési időszakokhoz viszonyítva a nem járulékfizetésen alapuló időszakok nem haladhatnak meg, a megszerzett valamennyi biztosítási időt figyelembe kell vennie, beleértve a más tagállamokban szerzett biztosítási időt is. Ez a jogi fikció nemcsak az ellátásra való jogosultság megszerzésére vonatkozik, hanem ezen ellátás – mind elméleti, mind tényleges – összegének kiszámítására is.

20 A második értelmezés szerint a Tomaszewska ítélet csak részben befolyásolja a 883/2004 rendelet 52. cikkének értelmezését, abban az értelemben, hogy kizárólag e cikk (1) bekezdése b) pontjának i. alpontja írja elő kifejezetten, hogy az elméleti összeget azon jogi fikció alkalmazásával kell kiszámítani, amely szerint a biztosított az összes biztosítási időt – ideértve a más tagállamokban szerzett időket is – az ellátás megállapítását végző tagállamban szerezte. Ezzel szemben az ugyanezen cikk (1) bekezdése b) pontjának ii. alpontjában említett tényleges összeget anélkül számítják ki, hogy e fikciót szisztematikusan alkalmaznák.

21 A harmadik értelmezés azzal a következménnyel jár, hogy a Tomaszewska ítélet kizárólag az öregségi nyugdíjra való jogosultság megszerzésére vonatkozik, a nyugdíj összegének kiszámítására azonban nem.

22 E körülmények között a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) az eljárást felfüggesztette, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a [883/2004] rendelet 52. cikke (1) bekezdésének b) pontját, hogy az illetékes intézmény:

a) a nemzeti jognak megfelelően az ellátás mind elméleti (i. alpont), mind tényleges összegének (ii. alpont) meghatározása érdekében figyelembe veszi a nem járulékfizetésen alapuló időszakokat, amennyiben ezek nem haladják meg a nemzeti jog, illetve más tagállamok jogszabályai alapján szerzett járulékfizetési időszakok összességének egyharmadát; vagy

b) a nemzeti jognak megfelelően csak az ellátás elméleti összegének (i. alpont), meghatározásakor veszi figyelembe a nem járulékfizetésen alapuló időszakokat, amennyiben ezek nem haladják meg a nemzeti jog, illetve más tagállamok jogszabályai alapján szerzett járulékfizetési időszakok összességének egyharmadát, az ellátás tényleges összegének (ii. alpont) meghatározásakor azonban nem; vagy

c) sem az ellátás elméleti összegének (i. alpont), sem pedig tényleges összegének (ii. alpont) meghatározásakor nem veszi figyelembe a nem járulékfizetésen alapuló időszakok felső határának megállapítása során a másik tagállamban szerzett biztosítási időt?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

23 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 883/2004 rendelet 52. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az érintett tagállam illetékes intézményének azon határérték megállapításakor, amelyet e tagállam jogszabályai szerint a nem járulékfizetésen alapuló időszakok a járulékfizetési időszakokhoz viszonyítva nem haladhatnak meg, különböző biztosítási időszakokat kell figyelembe vennie, beleértve a más tagállamok jogszabályai szerint szerzett biztosítási időt is, az ellátás ezen rendelkezés i. alpontjában említett elméleti összegének, valamint az ellátás ezen rendelkezés ii. alpontjában említett tényleges összegének kiszámítása során.

24 Előzetesen meg kell jegyezni, hogy noha az 1408/71 rendelet helyébe 2010. május 1-jétől a 883/2004 rendelet lépett, az 1408/71 rendelet 45. és 46. cikkének rendelkezéseit lényegében átvette a 883/2004 rendelet 6. és 52. cikke. Következésképpen, amint arra a főtanácsnok az indítványának 28. pontjában rámutatott, a Bíróságnak az 1408/71 rendelet fent említett rendelkezéseire vonatkozó ítélkezési gyakorlata továbbra is releváns a 883/2004 rendelet szóban forgó rendelkezéseinek értelmezése szempontjából.

25 Emlékeztetni kell arra, hogy sem az 1408/71 rendelet, sem pedig a 883/2004 rendelet rendelkezései nem alakítanak ki közös szociális biztonsági rendszert, hanem kizárólag arra irányulnak, hogy biztosítsák a továbbra is fennmaradó különböző nemzeti rendszerek közötti koordinációt. Így az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a tagállamok megőrzik szociális biztonsági rendszerük kialakítására vonatkozó hatáskörüket (lásd ebben az értelemben különösen: 2013. február 21-i Salgado González ítélet, C-282/11, EU:C:2013:86, 35. pont; 2017. december 7-i Zaniewicz-Dybeck ítélet, C-189/16, EU:C:2017:946, 38. pont).

26 Mivel az 1408/71 rendelet és a 883/2004 rendelet nem határozza meg a foglalkoztatási vagy a biztosítási idő létrejöttének feltételeit, e feltételeket – amint az mind az 1408/71 rendelet 1. cikkének r) pontjából, mind pedig a 883/2004 rendelet 1. cikkének t) pontjából kitűnik – kizárólag azon tagállam jogszabályai határozzák meg, amelyben a szóban forgó időt megszerezték (lásd ebben az értelemben: 2005. január 20-i Salgado Alonso ítélet, C-306/03, EU:C:2005:44, 30. pont).

27 Ugyanakkor, noha az egyes tagállamok jogszabályainak kell meghatároznia többek között az ellátásokra való jogosultság feltételeit, a tagállamok kötelesek tiszteletben tartani az uniós jogot, és különösen az EUM-Szerződésnek a tagállamok területén való szabad mozgás és tartózkodás minden uniós polgár számára elismert szabadságára vonatkozó rendelkezéseit (lásd ebben az értelemben különösen: 2013. február 21-i Salgado González ítélet, C-282/11, EU:C:2013:86, 36. és 37. pont; 2020. január 23-i Bundesagentur für Arbeit ítélet, C-29/19, EU:C:2020:36, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

28 Ezek tiszteletben tartásának biztosítása érdekében az 1408/71 rendelet 45. cikke, amelyet a 883/2004 rendelet 6. cikke lényegében átvett, úgy rendelkezik, hogy ha valamely tagállam jogszabályai az ellátásokra való jogosultság megszerzését, fenntartását vagy feléledését biztosítási idő megszerzésétől teszik függővé, az adott tagállam illetékes intézményének figyelembe kell vennie a más tagállamok jogszabályai szerint szerzett biztosítási idők összességét, mintha az általa alkalmazott jogszabályok szerint megszerzett időszakokról lenne szó. Másként fogalmazva, a különböző tagállamok jogszabályai szerint szerzett biztosítási időket összesíteni kell (2017. december 7-i Zaniewicz-Dybeck ítélet, C-189/16, EU:C:2017:946, 41. pont).

29 Ily módon, az 1408/71 rendelet 45. cikke, éppúgy mint a 883/2004 rendelet 6. cikke, a biztosítási, tartózkodási és foglalkoztatási idők összevonásának az EUMSZ 48. cikkben kimondott elvét hajtja végre. A tagállami szociális biztonsági rendszerek uniós szintű összehangolásának egyik alapelvéről van szó, amely azt hivatott biztosítani, hogy az a munkavállaló, aki él a szabad mozgás jogával, ne veszítsen el olyan, a szociális biztonsági rendszer keretében nyújtott kedvezményeket, amelyek megilletnék, ha végig egyetlen tagállam területén dolgozott volna. Az ilyen következmény ugyanis visszatarthatná az uniós munkavállalókat attól, hogy éljenek a szabad mozgáshoz való jogukkal, és így e szabadság érvényesülésének gátját jelentené (lásd ebben az értelemben: Tomaszewska ítélet, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

30 Következésképpen, ha valamely nemzeti jogszabály az öregségi nyugdíjra való jogosultság megszerzéséhez előírt minimális biztosítási idő meghatározása tekintetében olyan határértéket ír elő, amelyet a járulékfizetési időszakokhoz viszonyítva a nem járulékfizetésen alapuló időszakok nem haladhatnak meg, az érintett tagállam illetékes intézményének a járulékfizetésen alapuló biztosítási idő meghatározása érdekében a migráns munkavállaló szakmai pályafutása alatt szerzett valamennyi biztosítási időt figyelembe kell vennie, beleértve a más tagállamokban szerzett biztosítási időt is (lásd ebben az értelemben: Tomaszewska ítélet, 37. és 39. pont).

31 E tekintetben pontosítani kell, hogy az összesítés ezen elve minden olyan helyzetben alkalmazandó, amikor az öregségi nyugdíjra való jogosultság megszerzése szükségessé teszi a más tagállamok jogszabályai szerint szerzett időszakok figyelembevételét, és ezért annak alkalmazása nem korlátozódhat kizárólag a Tomaszewska ítélet alapjául szolgáló egyetlen esetre, amelyben a határértéket nem érik el azon első számítás alapján, amely a nemzeti jogszabályok alapján meghatározott, járulékfizetésen alapuló és nem járulékfizetésen alapuló időhöz egyszerűen hozzáadja a más tagállam jogszabályai alapján szerzett, járulékfizetésen alapuló biztosítási időt, anélkül hogy azt az említett határérték számítása során figyelembe venné.

32 Az alapjogvita azonban nem a nyugdíjjogosultság megszerzésére vonatkozik, amelynek szabályait az 1408/71 rendelet 45. cikkének (1) bekezdése határozza meg, amely rendelkezés helyébe a 883/2004 rendelet 6. cikke lépett, hanem az öregségi nyugdíj összegének kiszámítására.

33 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 48. cikk első bekezdésének a) pontja a munkavállalók szabad mozgásának biztosítása érdekében előírja, hogy az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa nemcsak az ellátásokra való jogosultság megszerzése és fenntartása, hanem azok kiszámítása céljából is elfogadja a különböző nemzeti jogszabályok szerint szerzett összes biztosítási idő összesítéséhez szükséges intézkedéseket.

34 A 883/2004 rendelet 52. cikke (1) bekezdése b) pontjának szövegéből, amely lényegében a többek között az 1408/71 rendelet 46. cikkében megállapított számítási szabályokat veszi át (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Tomaszewska ítélet 22. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), kitűnik, hogy az öregségi nyugdíj összegének kiszámítása két szakaszban történik oly módon, hogy először az elméleti összeget, majd a tényleges összeget számítják ki.

35 Az e rendelet 52. cikke (1) bekezdése b) pontjának i. alpontjában említett első szakasz alapján az illetékes intézmény köteles kiszámítani azon ellátás elméleti összegét, amelyet a biztosított akkor igényelhetne, ha a más tagállamok jogszabályai szerint szerzett összes biztosítási és/vagy tartózkodási időt az ellátás megállapításának időpontjában alkalmazott jogszabályok szerint szerezte volna (lásd az 1408/71 rendelet 46. cikke (2) bekezdésének a) pontját illetően: 1980. június 26-i Menzies ítélet, 793/79, EU:C:1980:172, 9. pont; 2017. december 7-i Zaniewicz-Dybeck ítélet, C-189/16, EU:C:2017:946, 42. pont).

36 E rendelkezés szerint az elméleti összeget tehát úgy kell kiszámítani, mintha a biztosított teljes szakmai tevékenységét az adott tagállamban végezte volna (lásd ebben az értelemben: 1980. június 26-i Menzies ítélet, C-793/79, EU:C:1980:172, 10. pont; 2005. július 21-i Koschitzki ítélet, C-30/04, EU:C:2005:492, 27. pont; 2013. február 21-i Salgado González ítélet, C-282/11, EU:C:2013:86, 41. pont).

37 Amint arra a főtanácsnok az indítványának 53. pontjában rámutatott, ez a jelen esetben azt jelenti, hogy a Lengyel Köztársaság és a Holland Királyság jogszabályai szerint teljesített járulékfizetési időszakokat figyelembe kell venni azon egyharmados felső határ meghatározása érdekében, amelyet a Lengyel Köztársaság jogszabályai alapján a nem járulékfizetési időszakoknak a járulékfizetésen alapuló biztosítási időszakokhoz viszonyított aránya az ellátás elméleti összegének kiszámítása során nem haladhat meg. Másként fogalmazva, az ellátás elméleti összegének kiszámítása érdekében a különböző tagállamok jogszabályai szerint szerzett biztosítási időszakokat összesíteni kell.

38 A 883/2004 rendelet 52. cikke (1) bekezdése b) pontja i. alpontjának ezen értelmezése összhangban van e rendelkezés céljával, mivel az annak alapján elvégzendő számítás célja – hasonlóan az 1408/71 rendelet 46. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján elvégzendő számításéhoz – azon elméleti összegnek a munkavállaló részére történő biztosítása, amelyet akkor igényelhetne, ha valamennyi biztosítási idejét a szóban forgó tagállam jogszabályai szerint szerezte volna meg (1980. június 26-i Menzies ítélet, C-793/79, EU:C:1980:172, 11. pont; 2005. július 21-i Koschitzki ítélet, C-30/04, EU:C:2005:492, 28. pont).

39 Egyébiránt, amint arra a főtanácsnok az indítványának 56. pontjában emlékeztetett, az elméleti összeg kiszámítása szempontjából releváns elemek maximalizálása összhangban van azon állandó ítélkezési gyakorlattal, amely szerint az 1408/71 rendelet 46. cikkének (2) bekezdését, amelynek

helyébe a 883/2004 rendelet 52. cikkének (1) bekezdése lépett, az EUMSZ 48. cikkben meghatározott célkitűzés fényében kell értelmezni, amely nem más, mint a munkavállalók szabad mozgásának különösen a biztosítási, tartózkodási vagy foglalkoztatási idő összesítése révén történő biztosítása, ami azt jelenti, hogy a munkavállalók nem veszíthetik el sem a szociális biztonsági ellátásokhoz való jogokat, sem az utóbbiak összege nem csökkenhet annak folytán, hogy a szabad mozgáshoz való jogukat gyakorolták (lásd ebben az értelemben: 1994. augusztus 9-i Reichling ítélet, C-406/93, EU:C:1994:320, 21. és 24. pont); 1998. december 17-i Lustig ítélet, C-244/97, EU:C:1998:619, 30. és 31. pont; 2013. február 21-i Salgado González ítélet, C-282/11, EU:C:2013:86, 43. pont).

40 Ezzel szemben, az 883/2004 rendelet 52. cikke (1) bekezdése b) pontjának ii. alpontjában említett második szakasz során az illetékes intézmény az elméleti összeg alapján megállapítja az ellátás tényleges összegét az általa alkalmazott jogszabályok szerint szerzett biztosítási vagy tartózkodási időnek az összes érintett tagállam jogszabályai szerint szerzett biztosítási vagy tartózkodási időhöz viszonyított arányában (lásd az 1408/71 rendelet 46. cikke (2) bekezdésének a) pontját illetően: 1980. június 26-i Menzies ítélet, 793/79, EU:C:1980:172, 9. pont; 2017. december 7-i Zaniewicz-Dybeck ítélet, C-189/16, EU:C:2017:946, 42. pont).

41 A 883/2004 rendelet 52. cikke (1) bekezdése b) pontjának ii. alpontja tehát kizárólag az ellátásokhoz kapcsolódó terhet kívánja megosztani az érintett tagállamok intézményei között az egyes tagállamok jogszabályai szerint szerzett biztosítási időszakok tartamának arányában. Az arányosítás elvének, nem pedig az összesítés elvének a tényleges összeg kiszámításának szakaszában történő ezen alkalmazását a közös szociális biztonsági rendszer hiánya igazolja, amiből az következik, hogy anélkül, hogy ez a szabad mozgáshoz való jogukat gyakorló munkavállalókat hátrányosan érintené, meg kell őrizni a tagállamok szociális biztonsági rendszereinek pénzügyi integritását. Márpedig olyan időszaknak az arányszám kiszámítása során történő figyelembevétele, amely a szóban forgó tagállamban nem felel meg egyetlen biztosítási időszaknak vagy akár tényleges tartózkodási időnek sem, alkalmas arra, hogy egyoldalúan és mesterségesen – az e cikkel létrehozott mechanizmussal összeegyeztethetetlen irányba – félrebillentse az ellátásokkal kapcsolatban a tagállamokra háruló terhek egyensúlyát (lásd ebben az értelemben, az 1408/71 rendelet 46. cikke (2) bekezdésének b) pontja tekintetében: 1980. június 26-i Menzies ítélet, 793/79, EU:C:1980:172, 11. pont).

42 Amint arra a főtanácsnok az indítványának 55. és 58. pontjában lényegében szintén rámutatott, az arányosítás elve szerint minden illetékes intézmény az ellátásnak csak azt a részét köteles megfizetni, amely az általa alkalmazott jogszabályok szerint szerzett releváns időszakokra vonatkozik. Így a fizetendő ellátás tényleges összege az elméleti összeg azon arányos részét teszi ki, amely a szóban forgó tagállam jogszabályai szerint ténylegesen megszerzett összes biztosítási vagy tartózkodási időnek felel meg.

43 Következésképpen az ellátás tényleges összegét a ténylegesen teljesített vagy az illetékes intézmény által alkalmazott jogszabályok alapján azzal egyenértékűnek elismert összes járulékfizetési időszak figyelembevételével kell kiszámítani (lásd ebben az értelemben: 2002. október 3-i Barreira Pérez ítélet, C-347/00, EU:C:2002:560, 39. pont), az érintett tagállamon kívül szerzett biztosítási időszakok kivételével.

44 A jelen ügyben az ellátás tényleges összegét tehát a lengyel jogszabályoknak megfelelően kell kiszámítani, figyelembe véve a Lengyel Köztársaság jogszabályai szerint szerzett, járulékfizetésen alapuló biztosítási időszakokat, valamint az e tagállam jogszabályai szerint szerzett, nem

járulékfizetésen alapuló biztosítási időszakokat – az e jogszabályok által előírtak szerint – a járulékfizetésen alapuló biztosítási időszakok egyharmadának erejéig, de kizárva a más tagállamban szerzett biztosítási időszakokat.

45 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 883/2004 rendelet 52. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy azon határérték meghatározásakor, amelyet a nemzeti jogszabályok szerint a nem járulékfizetésen alapuló biztosítási időszakok a járulékfizetésen alapuló biztosítási időszakokhoz viszonyítva nem haladhatnak meg, az érintett tagállam illetékes intézménye köteles az ellátásnak az említett rendelkezés i. alpontjában említett elméleti összegét valamennyi biztosítási időszakot figyelembe véve kiszámítani, beleértve a más tagállamokban szerzett biztosítási időszakokat is, míg az ellátásnak az említett rendelkezés ii. alpontjában említett tényleges összegét kizárólag az érintett tagállam jogszabályainak megfelelően szerzett biztosítási időszakokat figyelembe véve kell kiszámítani.

A költségekről

46 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

A szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 52. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy azon határérték meghatározásakor, amelyet a nemzeti jogszabályok szerint a nem járulékfizetésen alapuló biztosítási időszakok a járulékfizetésen alapuló biztosítási időszakokhoz viszonyítva nem haladhatnak meg, az érintett tagállam illetékes intézménye köteles az ellátásnak az említett rendelkezés i. alpontjában említett elméleti összegét valamennyi biztosítási időszakot figyelembe véve kiszámítani, beleértve a más tagállamokban szerzett biztosítási időszakokat is, míg az ellátásnak az említett rendelkezés ii. alpontjában említett tényleges összegét kizárólag az érintett tagállam jogszabályainak megfelelően szerzett biztosítási időszakokat figyelembe véve kell kiszámítani.

Aláírások